

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՉՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՍԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԲՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում
Արվեստի և սպորտի
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Ա.Ա. Բարսեղյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 1

«11» դեկտեմբեր 2023թ.

**ԱՍ/Բ-082 ՀՐԱԶԳԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ և ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ**

/Դասից դասընթացի անվանում/

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՍԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

/Դասից մասնագիտության լրիվ անվանումը/

**Կրթական ծրագիր՝ 011401.09.6 - «Ֆիզիկական դաստիարակություն և
սպորտային մարզումներ»**

/Դասից կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

Մանկավարժության բակալավր

/Բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Արվեստի և սպորտի ամբիոն

/Ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

Առկա/հեռակա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

Հեռակա-5-րդ կուրս, 1-ին կիսմայակ

Դասիստ(ներ՝)

Զ. Էվոյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ՝ zavenevoyan@mail.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	4
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	7
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	7
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	9
9.	Ուսումնառության մեթոդները	9
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	10
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	11
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	12
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	12
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	13
12.3.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	14
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	16
14.	Գնահատում.....	18
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	19
14.2.	Հարցաշար.....	20
14.3.	Գնահատման չափանիշներ.....	21
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	22

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

<<Հրաձգային սպորտ և դասավանդման մեթոդիկա>> առարկան նախատեսված է <<Ֆիզիկական դաստիարակություն և սպորտային մարզումներ>> մասնագիտության 5-րդ կուրսի ուսանողների համար, որը դասավանդվում է 1-ին կիսամյակում: Այն կազմված է 6 ժամ դասախոսությունից, 10 ժամ գործնական և 74 ժամ ինքնուրույն պարապմունքներից: Ուսանողները ծանոթանում են՝ Հրաձգություն՝ մարզաձևին և նրա միջոցներին, մեթոդներին: Հրաձիգի տեսակներին: Գաղափար են՝ կազմում Հրաձգության ծագման և զարգացման պատմական էտապներին, ինքնաձիգի պահպանման և շահագործման կանոնների վերաբերյալ:

Հիմնական կրթական ծրագիրը սահմանում է յուրահատուկ տեղեկություններ առանձին առարկաների, ինչպես նաև <<Հրաձգային սպորտ և դասավանդման մեթոդիկա>> առարկայի համար: Այդ առարկան շատ կարևոր է ուսանողի կրթական հետաքրքրությունների շրջանակում ըստ ՀԿԾ-ի: Առարկայի ուսուցանումը հնարավորություն է տալիս կրթական պրոցեսում իմանալ ոչ միայն հրաձգության տեսակներին, կրակային պատրաստականության, այլ նաև նոր են բերում կիրառական ընդունակություններ:

- Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի առջև դրված կարևորագույն խնդիրն է առողջության պահպանումը, տարբեր տարիքի և սեռի մարդկանց շարժողական կարողությունների ձևավորումը, կիրառական հասկությունների դաստիարակելը: Այս բոլորը իրականացվում է ուսումնական և աշխատանքային գործընթացում:
- Առարկայի խորը գիտելիքների իմացությանը նպաստում է իրականացնել կիրառական հասկություններ, որոնք անհրաժեշտ են տարբեր ոլորտներում աշխատանքային և ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

- 1.1. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողների ծանոթացնել հրաձգության տեսակներին, նրա առջև դրված նպատակ և խնդիրներին, հրաձգության պատմությանը, ինքնաձիգների տեսակներին, նրա օգտագործման, պահպանման կարգին:
- 1.2. Դասընթացի խնդիրներն են՝ Սովորողների մոտ ձևավորել, դասընթացների ժամանակ ստացած գիտելիքները տեսականորեն զարգացնելու և գործնականում

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

կիրառելու ունակություններ:

2. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

Տվյալ դասնթացն ուսումնասիրելուն զուգընթաց ուսանողը պետք է ուսումնասիրի և տիրապետի հետևյալ դասնթացները՝ Ֆիզիկական դաստիարակության տեսություն և մեթոդիկա, Մարզական ըմբշամարտ, մարզական խաղեր և դաս. մեթոդիրկա, մարդու անատոմիա, մարդու և ֆիզիկական դաստիարակության ֆիզիոլոգիա, տարիքային ֆիզիոլոգիա, դպրոցական և ֆիզիատիարակության հիգիենա, կենսաքիմիա, ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի պատմություն, մանկավարժություն, հոգեբանություն, ֆ/կ-ի և սպորտի հոգեբանություն, ֆ/կ-ի և սպորտի մանկավարժություն:

3. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունքները² և /կամ կոմպետենցիաները.

«Հրաձգային սպորտ և դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Ուսանողը պետք է իմանա.

- ✓ պատկերացում կազմի հրաձգության տեսակներին, միջոցներին,
- ✓ տիրապետի հրաձգության պատմությանը,
- ✓ կկարողանա ձեռք բերված կարողությունները կիրառել ուսումնական, աշխատանքային գործընթացներում, ուսանողները կնախապատրաստվեն ապագա մանկավարժական աշխատանքային հմտություններին:
- ✓ կտիրապետեն ինքնաձիքից օգտվելու ձևերին և կանոններին

Ուսանողը պետք է կարողանա.

- ✓ Տիրապետի հրաձգության տեսակներին
- ✓ Ընկալի ուսումնական խնդրի պահանջը,
- ✓ Պատկերացում կազմի ուսումնական խնդրի լուծման մեթոդին,
- ✓ Կատարի ուսումնական խնդրի լուծման ձիշտ ընտրություն,
- ✓ ՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ձեռք բերի ուսումնական խնդրի կատարման վերաբերյալ:

Ուսանողը պետք է տիրապետի.

- մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու,
- նոր գաղափարներ առաջ քաշելու,
- որակի մասին հոգացություն,
- թիմում աշխատելու,
- զնահատման գործիքների կիրառելում և նախագիծ պլանավորելու իրականացնելու Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- վերլուծության և համադրության կարողություն (ԳԿ -1),
- կազմակերպչական կարողություն (այլանավորում, կազմակերպում, դեկավարում, վերահսկում) (ԳԿ-2),
- հենքային ընդիանուր գիտելիքների տիրապետում (ԳԿ - 3),
- պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն (ԳԿ - 4),
- համակարգչային տարրական հմտություններ (ԳԿ - 5),
- տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում) (ԳԿ - 6),
- որոշումներ կայացնելու կարողություն (ԳԿ - 7),

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ -1),
- հետազոտական կարողություն (ՀԳԿ -2),
- ուսումնառության կարողություն (ՀԳԿ -3),
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն (ՀԳԿ -4),
- ինքնուրույն աշխատելու կարողություն (ՀԳԿ -5),
- մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու (ՀԳԿ -6),
- տրամաբանական նոր գաղափարներ առաջ քաշելու (ՀԳԿ -7),
- որակի մասին հոգացություն (ՀԳԿ -8),
- թիմում աշխատելու (ՀԳԿ -9),
- գնահատման գործիքների կիրառելու (ՀԳԿ -10),
- նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու (ՀԳԿ -11),

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

- ✓ ծանոթ լինի ժամանակակից հրաձգության հիմնախնդիրներին և հայեցակարերին, (ԱԿ -1),
- ✓ տիրապետի հրաձգության հիմնական բաժիններին (ԱԿ -2),
- ✓ տեղեկացված լինի հրաձգության դասավանդման ժամանակակից տեխնոլոգիաներին, բնաւագառի նորություններին, գիտական նվաճումներին (ԱԿ -3),
- ✓ իմանա տարբեր ինքնաձիգներից օգտվելու տեխնոլոգիաներին (ԱԿ -4),
- ✓ տիրապետի հիմնական շարժողական ընդունակությունների մշակման տեխնոլոգիաներին (ԱԿ -5),
- ✓ ծանոթ լինի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ժամանակակից հայեցակարգերին (ԱԿ -6),
- ✓ մանկավարժական իրավիճակներն ու գործընթացները ըմբռնելու և օբյեկտիվ գնահատելու կարողություն (ԱԿ -7),
- ✓ ծագած տարածայնությունները լուծելու կարողություն (ԱԿ -8),

- ✓ այլ անձանց հետ փոխգործակցելու, կոլեկտիվում նրանց հետ հաղորդակցվելու և համագործակցելու կարողություն (ԱԿ -9),
 - ✓ մասնագիտական հարցերի շրջանակներում ընդունելի որոշումների հասնելու նպատակով բանակցություններ վարելու կարողություն (ԱԿ -16),
- 4. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.**

«Հրաձգային սպորտ և դասավանդման» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում նաև մագիստրատուրայում կրթությունը շարունակելու, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

5. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեղիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 Կրեղիտ/ 90 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	
	1-ին կիսամյակ	2-րդ կիսամյակ
Դասախոսություն	8	
Գործնական աշխատանք	14	
Սեմինար պարապմունք		
Լարորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	74	
Ընդամենը	90	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ընթացիկ ընթացիկ քննություն)	ընթացիկ քննություն	

6. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴.

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ձանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացարանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսի կարողանալ մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
 - **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական դեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրնոների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
 - **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական դեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական դեկավարության:
- Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵:
- **Ուժեքատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էռությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
 - **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
 - **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ գրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերլուծությունը:

7. Դասավանդման մեթոդներներն են⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն,

Նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

գործարար խաղեր:

8. **Ուսումնառության մեթոդներն են⁷**՝ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

9. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		Պատմատպական	Անվանական	Պողոչական	Ֆիզիկական	Ճիշտության
1	Հրաձգության ծագումն ու զարգացումը:	2				8
2	SOԶ-8 հրացանի կառուցվածքը:	2				8
3	SOԶ-8 հրացանից կրակ վարելու եղանակները:	2				8
4	Ինքնաձիգի մասերի կառուցվածքը:			2		8
5	Ինքնաձիգի մարտական կառուցվածքը:			2		8
6	Ինքնաձիգի պահման կանոնները:			2		8
7	Ինքնաձիգի մասերի կառուցվածքը:			2		8
8	Փամփուշտի կառուցվածքը:			2		8
9	Զենքի տեսակները:					10
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		6		10		74

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

10. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Լ. Յ. Դանիելյան, Բ. Լ. Պետրոսյան, Լ. Յ. Ղազարյան, Կ. Գ. Պետրոսյան՝ Ռազմագիտություն՝	Եր. 1993թ
2.	Վ. Օհանյան, Մ. Մարգարյան, Ա. Վարդանյան, Լ. Ղազարյան, Ա. Վիրաբյան, Ա. Հովհաննիսյան, Հ. Գևորգյան, Վ. Հակոբյան՝ Ռազմագիտություն՝	2001թ
3.	Ա. Ի. Րյաբին "Руководство по стрельбе из охотничьего ружья"	
4.	Митрофанов А. В. Стендовая стрельба. Примерная программа спортивной подготовки для ДЮСШ и СДЮШОР, училищ	2007 թ.
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղյուրներ (ԷԱ)		
1.	https://www.shooting-ua.com/book_gun.htm	

11. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

11.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/ հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
VI կուրս, I կիսամյակ				
1.	Ներածություն: Հրաձգության ծագումը Հայաստանում:	Հրաձգության ծագումը և հետագա մուտքը և զարգացումը Հայաստանում:	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 3, 4

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	SOԶ-8 հրացանի նյութական մասերը և մեխանիզմները: SOԶ-8 հրացանի մաքրելը, յուղելը և պահելը:	SOԶ-8 հրացանի մասերի կառուցվածքը, դրանց պահման կանոնները:	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 3,4
3.	SOԶ-8 հրացանից կրակ վարելը: Հրացանից հնարավոր անսարքությունների վերացման ձևերը:	Հրացանից կրակի վարման կանոնների պահպանում:	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 3,4

11.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/ հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքան ակ	Մուոգման ձև	Գրականությոն ւն ¹⁰
VI կուրս, I կիսամյակ					
1.	Ինքնաձիգի հիմնական մասերի կառուցվածքը, կրակելու դիրքերը, նրա մասերի ու մեխանիզմների դերն ու նշանակությունը:	Ինքնաձիգի հիմնական մասերի կառուցվածքը: Կրակելու դիրքերը, մեխանիզմների դերն ու նշանակությունը:	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2
2.	Ինքնաձիգի մարտական հատկությունները: Ինքնաձիգի ոչ լրիվ քանդելու կանոնների տիրապետում:	Ինքնաձիգի մարտական հատկությունների ուսումնասիրում: Ինքնաձիգի ոչ լրիվ քանդելու կանոնների տիրապետում:	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2
3.	Ինքնաձիգի մասերի յուղելը և պահելը,	Ինչպես պահել ինքնաձիգը: Ինչ մասերից է այն	2	Միավորային գնահատում:	ՊԳ-1,2

¹⁰ Հատ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	հավաքելը՝ ոչ լրիվ քանդելուց հետո:	բաղկացած: Ինչպես յուղել և պահել մասերը:		Վարժությունն երի կատարում:	
4.	Ինքնաձիգի փողի և փակաղակի կառուցվածքը: Ինքնաձիգի զարկաձգանային մեխանիզմի կառուցվածքը:	Ինքնաձիգի մասերի և դրանց մեխանիզմի կառուցվածքը և նշանակությունը:	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունն երի կատարում:	ՊԳ-1,2
5.	Փամփուշտի կառուցվածքը: Հրաձգության ժամանակ հնարավոր խախտումները: Խախտումների վերական-նման միջոցները:	Ծանոթանալ փամփուշտի կառուցվածքին և հրաձգության ժամանակ առաջացող հնարավոր սխալները և դրանցից խուսափելու միջոցները:	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունն երի կատարում:	ՊԳ-1,2

11.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/ h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատա նքի տեսակը ¹¹	Ներկայա ցման ժամկետն երը	Սոուզ ման ձեր	Գրականու թյուն ¹²
VI կուրս, I կիսամյակ						
1.	Հրաձգության խագումն ու զարգացումը:	Հրաձգության ծագումը Հայաստանում:	<u>Ինքնուրու յն աշխատա նք համացան ցում</u>	Փետրվար Մարտ	Բան ավոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4

¹¹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹² Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	SOQ-8 հրացանի կառուցվածքը:	SOQ-8 հրացանի նյութական մասերը և մեխանիզմները: SOQ-8 հրացանի մաքրելը, յուղելը և պահելը:	<u>Կոնկրետ հրավիճա կների վերլուծու թյուն</u>	Փետրվար Մարտ	Բան ավոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4
3.	SOQ-8 հրացանից կրակ վարելու եղանակները:	SOQ-8 հրացանից կրակ վարելը: Հրացանից հնարավոր անսարքությունների վերացման ձևերը:	<u>Զեկույց</u>	Փետրվար Մարտ	Բան ավոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4
4.	Ինքնաձիգի մասերի կառուցվածքը:	Ինքնաձիգի հիմնական մասերի կառուցվածքը: Ինքնաձիգից մեխանիկական կրակելու դիրքերը: Ինքնաձիգի մասերի ու մեխանիզմների դերն ու նշանակությունը:	<u>Ուժերատ</u>	Փետրվար Մարտ	Գրա վոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4
5.	Ինքնաձիգի մարտական կառուցվածքը:	Ինքնաձիգի մարտական հատկությունները: Ինքնաձիգի ոչ լրիվ քանդելը:	<u>Հարցազր ուց</u>	Փետրվար Մարտ	Բան ավոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4
6.	Ինքնաձիգի պահման կանոնները:	Ինքնաձիգի մասերի յուղելը և պահելը: Ինքնաձիգի հավաքելը՝ ոչ լրիվ քանդելուց հետո:	<u>Ինքնուրու յն աշխատա նը համացան ցում</u>	Փետրվար Մարտ	Բան ավոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4
7.	Ինքնաձիգի մասերի կառուցվածքը:	Ինքնաձիգի փողի կառուցվածքը: Ինքնաձիգի փակաղակի կառուցվածքը: Ինքնաձիգի զարկաձգանային մեխանիզմի կառուցվածքը:	<u>Կոնկրետ հրավիճա կների վերլուծու թյուն</u>	Փետրվար Մարտ	Բան ավոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4
8.	Փամփուշտի մասերի կառուցվածքը:	Ճամփուշտի կառուցվածքը: Հրաձգության ժամանակ հնարավոր խախտումները: Խախտումների վերական նման միջոցները:	<u>Զեկույց</u>		Բան ավոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4

9.	Ինքնաձիգի մարտական կառուցվածքը:	Առաջին Համաշխարհային պատերազմի ժամանակ օգտագործված զենքի տեսակները: Երկրորդ Համաշխարհային պատերազմի ժամանակ օգտագործված զենքի տեսակները: գնդակի կառուցվածքը:	<u>Ուժեքատ</u>	Փետրվար Մարտ	Գրա վոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4
----	---------------------------------	--	----------------	--------------	---------	--------------

12. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹³

Ուսուրսի անվանումը	Ուսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Դասախոսությունների, գործնական պարապունքների ժամանակ դիդակտիկ նյութերի, նկարների, ուսումնագիտական տեսաֆիլմերի, գծապատկերների ցուցադրում:
Սարքեր, սարքավորումներ	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ:
Գործնական	Դասընթացին համապատասխան նյութեր:
Այլ	

¹³ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

13. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկաման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաշափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգաքննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁴:

13.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգաքննություններ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

13.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է 1 ընթացիկ քննությամբ՝ մինչև 40 միավոր/բանավոր:

Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Ծրածության ծագումը և զարգացումը;
2. Զենքի տեսակները;
3. Ծրածիզի նշանառության գիծը և նրա նշանակությունը:

¹⁴«Կանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

4. Հրաձգությամ մեջ արտաքին և ներքին գործոնները;
5. Ինքնածիզի նյութական մասերը:
6. Կրակային պատրաստականություն:
7. Ինքնածիզի փողի նշանակությունը:
8. Փակաղակի գործունեությունը և մասերը:
9. Հրաձգություն առարկան:
10. Ինքնածիզի նյութական մասը:
11. Ինքնածիզի քանդելն ու հավաքելը:
12. Կրակային պատրաստականություն:
13. Փամփուշտի կառուցվածքը:
14. Ինքնածիզի մասերը և մեխանիզմների աշխատանքը:
15. Մասերի ու մեխանիզմների աշխատանքը ավտոմատ հրաձգության ժամանակ:
16. Ինքնածիզիմաքրելը և յուղելը:
17. Հրաձգության ժամանակ հանդիպող խափանումները ու նրանց վերացման միջոցները:
18. Հրաձգության հիմունքները և կանոնները:
19. Ինքնածիզի կրակ վարելը:
20. Ինքնածիզի նշանառության երևույթը:
21. Հրածիզի անհատական զենքը տեսակները:

▪ **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Հրաձգության ծագումը և զարգացումը:
2. Զենքի տեսակները:
3. Հրածիզի նշանառության գիծը և նրա նշանակությունը:
4. Հրաձգությամ մեջ արտաքին և ներքին գործոնները;
5. Ինքնածիզի նյութական մասերը:
6. Կրակային պատրաստականություն:
7. Ինքնածիզի փողի նշանակությունը:
8. Փակաղակի գործունեությունը և մասերը:
9. Հրաձգություն առարկան:
10. Ինքնածիզի նյութական մասը:

▪ **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Ինքնածիզի քանդելն ու հավաքելը:
2. Կրակային պատրաստականություն:
3. Փամփուշտի կառուցվածքը:
4. Ինքնածիզի մասերը և մեխանիզմների աշխատանքները:
5. Մասերի ու մեխանիզմների աշխատանքը ավտոմատ հրաձգության ժամանակ:
6. Ինքնածիզիմաքրելը և յուղելը:
7. Հրաձգության ժամանակ հանդիպող խափանումները ու նրանց վերացման միջոցները:
8. Հրաձգության հիմունքները և կանոնները:
9. Ինքնածիզի կրակ վարելը:

10. Ինքնաձիգի նշանառության երևույթը:
11. Հրաձիգի անհատական գենքըի տեսակները:

13.3. Գնահատման չափանիշները¹⁵.

- Տեսական զիտելիքները –բանավոր:
- Գործնական աշխատանքները – բանավոր:
3 կրեղիտ - 2 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր)
 - Ինքնուրույն աշխատանքը – գրավոր/բանավոր:

1 ինքնուրույն աշխատանքի համար առավելագույնը՝ 20 միավոր:

¹⁵ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՉՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՍՏԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱԿԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր՝ 011401.09.6 - «Ֆիզիկական դաստիարակություն
և սպորտային մարզումներ»
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԱՍ/Բ-082- «Հրաձգային սպորտ և դասավանդման մեթոդիկա»				
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ				
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	5-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ				
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	22	Դասախոսություն	8	
			Սեմինար		
			Լաբորատոր աշխատանք		
			Գործնական աշխատանք	14	
			Ինքնուրույն	74	
			Ընդամենը	90	
Ստուգման ձևը	Ընթացիկ քննություն				
Դասընթացի նպատակը	Հրաձգություն և դասավանդման մեթոդիկա» առարկայի դասավանդման հիմնական նպատակն է ուսանողների ծանոթացնել հրաձգության տեսակներին, նրա առջև դրված նպատակ և խնդիրներին, Հրաձգության պատմությանը, ինքնաձիգների տեսակներին, նրա օգտագործման, պահպանման կարգին: Սովորողների մոտ ձևավորել դասընթացների ժամանակ ստացած գիտելիքները տեսականորեն զարգացնելու և գործնականում կիրառելու ունակություններ:				
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ):</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ պատկերացում կազմի հրաձգության տեսակներին, միջոցներին, ✓ տիրապետի հրաձգության պատմությանը, ✓ կկարողանա ձեռք բերված կարողությունները կիրառել ուսումնական, աշխատանքային գործընթացներում, ✓ ուսանողները կնախապատրաստվեն ապագա մանկավարժական աշխատանքային հմտություններին, ✓ կտիրապետեն ինքնաձիքից օգտվելու ձևերին և կանոններին: <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և 				

	<p>փոխանցելու,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ նոր գաղափարներ առաջ քաշելու, ➤ որակի մասին հոգացություն, ➤ թիմում աշխատելու, <p>գնահատման գործիքների կիրառելում և նախագիծ պլանավորելու իրականացնելու :</p> <p>Կարողունակություն</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Տիրապետի հրաձգության տեսակներին ✓ Ընկալի ուսումնական խնդրի պահանջը, ✓ Պատկերացում կազմի ուսումնական խնդրի լուծման մեթոդին, ✓ Կատարի ուսումնական խնդրի լուծման ճիշտ ընտրություն, ✓ ՈՒնակություն ձեռք բերի ուսումնական խնդրի կատարման վերաբերյալ:
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1. Հրաձգության ծագումն ու զարգացումը:</p> <p>Թեմա 2. SOԶ-8 հրացանի կառուցվածքը:</p> <p>Թեմա 3. SOԶ-8 հրացանից կրակ վարելու եղանակները:</p> <p>Թեմա 4. Ինքնաձիգի մասերի կառուցվածքը:</p> <p>Թեմա 5. Ինքնաձիգի մարտական կառուցվածքը:</p> <p>Թեմա 6. Ինքնաձիգի պահման կանոնները:</p> <p>Թեմա 7. Ինքնաձիգի մասերի կառուցվածքը:</p> <p>Թեմա 8. Փամփուշտի կառուցվածքը:</p> <p>Թեմա 9. Զենքի տեսակները:</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՁՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՄԵԼՈՒ ԸՆԹԱՅՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթարաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում

	<p>Կարտադիր- Լ. Յ. Դանիելյան, Բ. Լ. Պետրոսյան, Լ. Ց. Ղազարյան, Կ.Գ. Պետրոսյան՝ Ռազմագիտություն՝</p> <p>Լրացուցիչ- Վ.Օհանյան, Մ. Մարգարյան, Ա.Վարդանյան, Լ. Ղազարյան, Ա. Վիրաբյան, Ա. Հովհաննիսյան, Հ. Գևորգյան, Վ. Հակոբյան՝ Ռազմագիտություն՝</p>
Գրականություն	